

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl soudcem Mgr. Kamilem Tojnerem ve věci

žalobce: **I. K.**
nar. X., st. přísl. Běloruská republika
bytem X.

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra ČR,**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2024, č. j. OAM-471/ZA-ZA11-ZA06-2024,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 13. 9. 2024, č. j. OAM-471/ZA-ZA11-ZA06-2024, se **ruší** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“) neudělil.
2. Žalobce považuje napadené rozhodnutí za nezákonné a nepřezkoumatelné pro vady správního řízení. Má za to, že nebyl dostatečně zjištěn skutečný stav věci, neboť informace použité jako podklad nejsou aktuální. O udělení mezinárodní ochrany žádá, protože se politická situace v Bělorusku zhoršila, kdy uvedl příběhy perzekvovaných osob z let 2022 až 2024. Žalobce má za to, že v jeho případě je dán důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Své politické aktivity ve správním řízení popsal, jeho tvrzení žalovaný nevyvrátil. Žalovaný jeho žádost zamítl mimo jiné kvůli tomu, že nikdy nebyl členem politické strany, realita je podle něj nicméně taková, že drtivá většina politických vězňů nebyla nikdy příslušníkem takových uskupení. Během svého pobytu v ČR se podle svých slov aktivně zapojil do činnosti krajských spolků Skaryna a Pahonia a účastnil se různých demonstrací vedle běloruského velvyslanectví. Účastníci těchto shromáždění jsou často natáčeni pracovníky tajných služeb.
3. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Žalobce popisuje některé negativní jevy v jeho vlasti, které se jej nicméně zásadně nedotýkají. Žalobní body jsou potom obecné a nekonkrétní. I když žalovaný nezlehčuje zadržení a bití, jemuž byl žalobce vystaven, jednalo se o ojedinělý incident, který nedosáhl intenzity pronásledování, pro nejsou dány podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu.
4. Z obsahu správního spisu vyplynuly následující podstatné skutečnosti pro rozhodnutí ve věci samé:
5. Žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu dne 3. 4. 2024 v X. Předložil cestovní pas vystavený orgány Běloruské republiky, platný do X. O politiku se zajímá pořád, i když není členem žádné strany, ale scházeli se jako skupina a chodili na mítinky. Jako příklad uvedl tzv. „černobylskou cestu“. Dříve bylo možné protestovat více, od roku 2020 se režim utužuje. Po prezidentských volbách v uvedeném roce například vyjadřovali nesouhlas tím, že nosili bílý náramek, aby bylo vidět, kolik lidí má stejný názor a nesouhlasí s Lukašenkem. Je X., byl X., X. jsou nyní asi v Bělorusku. Má X., žijící ve vlasti. Naposledy bydlel v X., byl tam i úředně registrován, na stejné adrese bydlí jeho X. Z vlasti naposledy odjel v únoru 2024, a to po výměně cestovního pasu v domovské zemi, autobusem přes X. Do ČR přijel nejprve v roce 2003 nebo 2004 jako turista, následně v roce 2015 nebo 2016 za práci, od té doby se do tuzemska vrací opakovaně. Mimo to pobýval ještě v letech 2016 a 2017 v X., X., X. a X. V Bělorusku měl firmu, od roku 2008 jezdil do X., X., X. a na X. Je bývalý sportovec, měl X. a X., ale jinak je zdravý, s ničím se neléčí a nemá žádné zdravotní omezení. O mezinárodní ochranu žádá, jelikož má strach o své zdraví a život. V jeho domovské zemi probíhají mučení neslučitelná se životem, čehož se obává.
6. Pohovor se žalobcem proběhl dne 8. 4. 2024 za přítomnosti tlumočnice. Uvedl, že jeho návrat do vlasti by byl patrně spojen s mučením, ví o tom, jak zacházejí s lidmi, kteří projevují opoziční názory. On sám je prý vyjadřoval, lajkoval a komentoval na sociálních sítích. Po prezidentských volbách v roce 2020 se účastnil protestů proti Lukašenkovi. Cestou z takové demonstrace byl dne 10. 8. zadržen a zbit příslušníky ozbrojených sil spolu se skupinou jiných osob. Odvezli je do věznice předběžného zadržení Okrestěno. Zde byl žalobce podle svých slov vystaven neustálému bití, a to při náznaku jakéhokoliv pohybu, byl nucen klečet v pozici psa, aby jej strážníci mohli lépe tlouct a kopat do něj. Všichni museli

podepsat prohlášení, že jsou v opozici, a byli propuštěni domů, což učinil i žalobce. Kdo nepodepsal, byl zbit ještě více. Na otázku, zda dostane slíbené potvrzení o zadržení, mu bylo řečeno, ať jde, že přijde poštou. Stále chodil na protesty, měl štěstí, vícekrát již zadržen nebyl. Policie mu posléze vrátila zničený telefon, z něj se mu podařilo získat paměťovou kartu s videem, které potvrzuje, co se ve věznici odehrávalo. Poté odjel do ČR, smazal všechny informace, které by mohly být použity proti němu. Do Běloruska odcestoval za účelem výměny cestovního pasu, v souladu s novým zákonem ohlásil místo pobytu v zahraničí. Následně mu volala X., že k nim domů přišli muži v černém oblečení s obličejovými rouškami a hledali ho. Žalobce nezastihli, byl X. Poté urychleně ze země odcestoval autobusem, doma už se ani nezastavoval, věci na cestu mu přinesl X. Přijel do Česka, našel si nové bydlení a práci. Nové zaměstnání měl nahlásit do 31. 3. 2024, kvůli Velikonocům přišel na policii až 2. 4. 2024, nevěděl, že v pátek bude zavřeno. Nedostavil se ve lhůtě pro prodloužení pobytu, nicméně tehdy si uvědomil, že se domů vrátit nemůže. Při cestách do Běloruska maže z mobilního telefonu kompromitující materiály, pohraničníci člověka zadrží jen na základě toho, že má na sobě bíločervené oblečení nebo je odběratelem opozičních kanálů na YouTube. Při posledním odjezdu z vlasti nebylo pobytové oprávnění v ČR kontrolováno, nicméně průjezd hranice trval asi 7 hodin. Po jeho kamarádovi byl tento dokument vyžadován. Do Běloruska se v letech 2021 a 2022 periodicky vracel, vždy na kratší dobu okolo jednoho měsíce. Výjimkou byl delší pobyt v roce 2021, kdy se staral o X. Jakmile začala válka na Ukrajině, odjel. Dříve podnikal v oboru úpravy vody, dařilo se mu, ale s válkou začali ubývat zákazníci. O vše se doma stará jeho X., občas X., která X., a X.. Před policií vždy utíkal, více již zadržen nebyl ani nedostal žádné potvrzení, protože se údajně lidem omezeným na osobní svobodě na dobu kratší než tři dny nevydává. Jen jednou se měl dostavit na vojenskou správu za účelem upřesnění údajů, ale to považuje za nepodstatné. Nebylo mu řádně doručeno, požádal X., aby dokument vyhodila. Myslel, že nebude muset o azyl žádat, **nicméně nenahlásil nové zaměstnání včas**. Před srpnem 2020 ve vlasti problémy neměl.

7. Jako podklad byly do spisu dále založeny fotokopie stránek z žalobcova již neplatného cestovního pasu, na nichž jsou vylepena víza a otištěna vstupní a výstupní razítka různých států (Česko, Litva, Egypt, Indie), pracovní smlouva uzavřená mezi žalobcem jako zaměstnancem a X. jako zaměstnavatelem ze dne 14. 3. 2024, dále žádost o odchod do soukromí ze dne 8. 4. 2024 s příloženou nájemní smlouvou ze dne 1. 3. 2024. Součástí spisu je též dokument, označený jako Oznámení, ze dne 13. 2. 2024, v němž žalobce pro potřeby orgánů jeho domovské země uvedl existenci pobytového oprávnění v ČR (jeho překlad založen na č. 1. 39). Žalobce též doložil videa z účasti na demonstracích v roce 2020, které byly žalovanému doručeny dne 12. 4. 2020.
8. Dále jsou ve spisu založeny dvě zprávy o zemi původu vyhotovené žalovaným. Z Informace OAMP – Bělorusko – Situace účastníků protestů z roku 2020, kontroly na běloruských hranicích, situace běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí, monitoring sociálních sítí a kontrola telefonů, vojenská služba, pluk Kalinovského a dobrovolnické sbory na Ukrajině, ze dne 23. 4. 2024, soud zjistil následující pro projednávanou věc podstatné poznatky. Valná většina demonstrujících v roce 2020 byla poměrně brzy propuštěna bez formálního postihu, nicméně běloruské orgány tyto osoby stále vyhledávají, za tím účelem dokonce existuje speciální databáze. Aktivita v roce 2020 mohou být stále použity jako základ pro potrestání, a to jak správní, tak trestní. Výjimkou nejsou ani opakovaná zatčení. Na hranicích jsou kontrolována zavazadla a elektronická zařízení, pokud ale není osoba v evidenci jako kritik režimu, postih jí nehrozí. Běloruské

úřady používají celou škálu metod kontroly disentu, sledování, rozpoznávání obličejů, sítí informátorů. Stát též patrně sleduje internetový provoz. Navrátilci často mažou data ze svého telefonu, aby na ně úřady namátkou nepřišly. Veřejně přístupné účty na sociálních sítích jsou rutinně monitorovány. I samotné členství v opozičních skupinách nebo komentáře a emotikony mohou vést k zadržení. Z Informace OAMP – Bělorusko – Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 25. 6. 2024, se podává, že Bělorusko má poloprezidentský systém s přímo volenou hlavou státu; moc se koncentruje okolo této osoby. Zemi od roku 1994 vládne Alexandr Lukašenko. Za jeho vlády nebyly žádné volby – včetně těch posledních – svobodné, spravedlivé ani nenaplnňovaly mezinárodní standardy. Bělorusko je členem OSN a přistoupilo k základním úmluvám v oblasti lidských práv, včetně Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951 a dodatkového protokolu k této úmluvě z roku 1967. Mučení a nelidské zacházení je systémové, zahrnuje bití, elektrické šoky, psychické ponižování a fyzické vyčerpání. Policie a bezpečnostní síly je na zadržené používají, i když to zákon zakazuje. V zemi dosud nebyl zrušen trest smrti, který lze uložit od května 2022 i za pokus o terorismus a od března 2023 i za vlastizradu, byl-li odsouzený veřejný činitel. Vláda místy omezovala možnosti cestování do zahraničí, zejména v případě bývalých politických vězňů. Existuje vládní databáze osob, jimž je zakázáno vycestovat, zahrnující též osoby trestně stíhané a osoby s nesplacenými finančními závazky vůči státu. S Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky spolupracovaly běloruské orgány omezeně. Země není ve válce s jiným státem, nicméně vláda poskytla Rusku k útoku na sousední Ukrajinu své území a jsou tam rozmístěny taktické jaderné zbraně.

9. Dne 19. 8. 2024 se žalobce seznámil s podklady pro vydání rozhodnutí, k podkladům se vyjádřil.
10. Následně vydal žalovaný napadené rozhodnutí. V něm uvedl, že jednání běloruských policistů nedosáhlo úrovně pronásledování svojí intenzitou nebo opakováním. Žalobce byl po protestech zadržen pouze jednou, k čemuž došlo u mnoha demonstrantů. Žalobce přitom podle svých slov neutrpěl v průběhu zadržení zranění ani nevyhledal lékařské ošetření, jakkoliv to nijak nerelativizuje nepřijatelnost postupu policie. Z vlasti vycestoval v prosinci 2020 zcela legálně a následně se do ní mnohokrát vrátil. Jiné problémy, s výjimkou uvedeného zadržení a návštěvy mužů v černém oblečení v bytě X. neměl. Žalovaný má proto za to, že důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu není dán. Při vycestování z Běloruska prošel důkladnou kontrolou a zemi opustil, i když dvěma jeho spolucestujícím v tom bylo zabráněno. Bez problémů mu byl vystaven nový cestovní doklad, a tedy nebyl naplněn ani důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Zároveň žalovaný neshledal, že by žalobci v souvislosti s jeho návratem do vlasti hrozilo nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 a 2 zákona o azylu, a doplňkovou ochranu žalobci neudělil rovněž.
11. Městský soud v Praze přezkoumal dle § 75 s. ř. s. napadené rozhodnutí a jemu předcházející řízení v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů a vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a to s přihlédnutím k účinnosti § 32 odst. 9 zákona o azylu.
12. Ve věci samé nařídil soud jednání, u něž žalobce uvedl, že demonstrací v ČR se neúčastnil, krajanské spolky Skaryna a Pahonia jsou zaměřeny spíše apoliticky.
13. Soud vyšel v dané věci z následujících právních předpisů:

14. Podle § 2 odst. 4 zákona o azylu „[p]ronásledováním se rozumí závažné porušení lidských práv, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání anebo jednání, která ve svém souběhu dosahují intenzity pronásledování, pokud jsou prováděna, podporována nebo trpěna původci pronásledování.“
15. Podle § 12 zákona o azylu „[a]zyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.“
16. Podle § 32 odst. 9 zákona o azylu „[p]ři posuzování žaloby ve věci mezinárodní ochrany soud zohlední i nové důležité skutečnosti, které nastaly po vydání rozhodnutí ministerstva, jedná-li se o takové skutečnosti, které se vztahují k možnému pronásledování nebo k hrozbě vážné újmy; v tomto rozsahu není soud vázán žalobními body. Mají-li skutečnosti podle věty první vliv na rozhodnutí správního orgánu ve věci samé, soud napadené rozhodnutí zruší a věc vrátí k dalšímu řízení žalovanému.“
17. Podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/95/EU (dále jen „kvalifikační směrnice“) „[a]by bylo jednání považováno za pronásledování ve smyslu čl. 1 odst. 1 Ženevské úmluvy, musí být a) svou povahou nebo opakováním dostatečně závažné, aby představovalo vážné porušení základních lidských práv, zejména práv, od nichž se podle čl. 15 odst. 2 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod nelze odchýlit, nebo b) souběhem různých opatření, včetně porušování lidských práv, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným uvedenému v písmenu a).“
18. Podle čl. 9 odst. 2 kvalifikační směrnice „[z]a pronásledování ve smyslu odstavce 1 mohou být mimo jiné považována tato jednání: a) použití fyzického nebo psychického násilí, včetně sexuálního násilí; b) právní, správní, policejní nebo soudní opatření, která jsou sama o sobě diskriminační nebo jsou prováděna diskriminačním způsobem; c) nepřiměřené nebo diskriminační trestní stíhání nebo trestání; d) odeprání soudní ochrany, které vede k nepřiměřenému nebo diskriminačnímu trestu; e) trestní stíhání nebo trest za odeprání výkonu vojenské služby za konfliktu, jestliže by výkon vojenské služby zahrnoval zločiny nebo jednání spadající mezi důvody vyloučení uvedené v čl. 12 odst. 2; f) jednání namířená proti osobám určitého pohlaví nebo proti dětem.“
19. Žalobce vznáší proti napadenému rozhodnutí dvě námitky. Za první, žalovaný si neopatřil dostatečně přesné informace o zemi původu žalobce, situace se v domovské zemi mezitím zhoršila. Za druhé, žalobce je přesvědčen, že tu je důvod pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, neboť je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, kdy při pohovoru popsal žalovanému své politické aktivity, a tato jeho tvrzení nebyla vyvrácena.
20. První námitka se týká údajně nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Ohledně situace v domovské zemi žalobce vycházel žalovaný především ze zpráv o zemi původu, konkrétně z Informace OAMP – Bělorusko – Bezpečnostní a politická situace v zemi, vybrané otázky z oblasti občanských svobod a lidských práv, ze dne 25. 6. 2024, a z Informace OAMP – Bělorusko – Situace účastníků protestů z roku 2020, kontroly na bělorusko-ruských hranicích, situace Běloruských občanů po dlouhodobém pobytu v zahraničí, monitoring sociálních sítí a kontrola telefonů, vojenská služba, pluk Kalinovského a dobrovolnické sbory na Ukrajině, ze dne 23. 4. 2024. Jelikož námitka míří

patrně proti použitým zprávám, přezkoumal je zdejší soud taktéž z hlediska požadavků na ně kladených, jak je Nejvyšší správní soud (dále jen „NSS“) vymezil v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81, kdy tyto informace musejí být „v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné.“ Uvedené informace se vztahují k zemi původu i specifické situaci žalobce, který se podle svých slov zapojil do odporu proti současnému režimu v Bělorusku, a jsou tedy ve vztahu k projednávanému případu relevantní. Vycházejí z různých zdrojů [zejména zprávy neziskových organizací zaměřených na ochranu lidských práv, Agentury Evropské unie pro azyl (EUA), Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), orgánů jiných států EU s obdobnou působností jako žalovaný], které jsou v materiálech korektně a transparentně citovány, a lze je bez větších obtíží dohledat. Ve vztahu k aktuálnosti soud odkazuje na rozsudek NSS ze dne 22. 1. 2020, č. j. 6 Azs 109/2019-74, podle něž „[z]astaralost zpráv o zemi původu nelze posuzovat (čl. 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany) pouze na základě faktu, že od vypracování, resp. vydání takové zprávy uplynul určitý čas. Zastaralá je taková zpráva, jež obsahuje informace, které v důsledku změny okolností v období mezi vypracováním zprávy a jejím použitím již nejsou aktuální, neboť situace popsaná ve zprávě se změnila.“ Od vyhotovení uvedeného materiálu uplynul v době vydání napadeného rozhodnutí méně než rok. Ani v řízení před žalovaným, ani následně před soudem nevyšlo najevo, že by se situace v Bělorusku změnila tak, že by již nebylo možné jmenované zprávy za aktuální považovat. Soud proto uzavírá, že uvedené informace o zemi původu splňují uvedená judikurní kritéria. Žalovaný zároveň neuvedl, jak se měla situace v zemi původu zhoršit – uvedené zprávy v zásadě potvrzují jeho poznatky uvedené ve sdělení údajů k žádosti i v pohovoru. Perzekuce jiných osob zmiňovaná v žalobě je pak staršího data, z většiny z let 2022-2023, v jednom případě z roku 2024, nicméně ještě v době před vyhotovením zpráv o zemi původu a vydáním napadeného rozhodnutí. Není proto zřejmé, jak se měla situace v domovské zemi změnit. První námitka tedy není důvodná.

21. Žalobce v žalobě uvedl, že se v průběhu svého pobytu v ČR aktivně zapojil do činnosti běloruských krajských spolků Skaryna a Pahonia a účastnil se demonstrací před běloruskou ambasádou v Praze. Toto tvrzení nicméně při jednání soudu dne 18. 6. 2025 popřel, proto soud v tomto rozsahu nenalézá předpoklady pro udělení mezinárodní pomoci.
22. Druhá námitka se týká otázky, zda byl naplněn azylový důvod podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Soud na prvním místě připomíná, že nespokojenost se stavem dodržování lidských práv či původ žadatele ze země s nedemokratickým či autoritativním režimem nejsou samy o sobě důvodem pro udělení mezinárodní ochrany (rozsudek NSS ze dne 21. 11. 2003, č. j. 7 Azs 13/2003-40), což již bylo judikováno i ve vztahu k současné situaci v Bělorusku (rozsudek NSS ze dne 16. 8. 2023, č. j. 2 Azs 47/2023-19). Ust. § 2 odst. 4 zákona o azylu definuje pronásledování jako významné porušení lidských práv, psychický nátlak na pronásledovanou osobu či podobné činy, nebo též „méně závažné“ incidenty, které však ve svém souhrnu znaky pronásledování naplní. Je tedy třeba, aby jednání vůči osobě žádající o mezinárodní ochranu dosáhlo určité intenzity. To plyne i z čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice. Žalobce v srpnu 2020 vyjadřoval nesouhlas s průběhem prezidentských voleb ve vlasti, byl po cestě z demonstrace zadržen, vyslýchán a v průběhu tohoto zadržení zbit. Poté však již do styku s policií nepřišel, ze země původu pravidelně cestoval do ČR za prací či podnikáním a stejně tak se bez problému do domovského státu vracel.

23. Podle rozsudku NSS ze dne 13. 5. 2021, č. j. 9 Azs 17/2021-46, „*samotné výsledky na prokuratuře (...) za pronásledování označit nelze. Sám stěžovatel uvedl, že mu během výsledků nebylo nic prokázáno a nikdy jej oficiálně z ničeho neobvinili. Neuvedl ani, že by mu při výsleších bylo vyhrožováno nebo na něj byl jinak vyvíjen nátlak. Výsledky by bylo možné považovat za pronásledování, pokud by se jednalo např. o opakované výsledky související s politickým aktivismem (např. účast na demonstracích), trvající několik hodin či vygradované domovní prohlídkou, případně včetně zahájení trestního stíhání (viz rozsudek NSS ze dne 16. 5. 2019, č. j. 9 Azs 20/2019-59).*“ Uvedené rozhodnutí se týkalo Gruzie, nikoliv domovské země žalobce. Lze z něj nicméně dovodit závěr, že postihy v podobě zadržení a výsledků musejí dosáhnout určité intenzity nebo opakovanosti, aby je bylo možné kvalifikovat jako pronásledování. V případě žalobce došlo k jeho zadržení po demonstraci v srpnu 2020. Od té doby až do svého odjezdu nepřišel do kontaktu s běloruskou policií, až do okamžiku svého odjezdu, kdy měl být v bytě X. hledán neznámými muži v černém a následně ještě příslušníkem městské policie.
24. Dle soudu je nutné azylový příběh žalobce rozdělit na 2 etapy : zadržení žalobce v roce 2020 a tvrzená policejní návštěva v roce 2024. Soud se ztotožňuje se žalovaným v tom, že bez dalšího samotné zadržení v roce 2020 neprokazuje existenci pronásledování žalobce ve smyslu zákona o azylu, neboť žalobce od té doby nebyl nijak dále sankcionován, tudíž je patrné, že běloruský režim nehodlal jeho tehdejší činnost v roce 2020 dále řešit. Zadržení žalobce v roce 2020 žalovaný nijak nerozpovořoval, naopak jej měl za prokázané. Ostatně k prokázání zadržení žalobce předložil videa z demonstrací, na kterých je zaznamenán žalobce nebo jeho komentující hlas o demonstracích z 1. linie, kdy je zřejmé, že autor videí (žalobce) je účasten demonstrací v Bělorusku. Pokud byl žalobce účasten demonstrací v roce 2020, lze považovat za osvědčené, že žalobce byl policií také zadržen, přestože se soudu nejeví jako pravděpodobné, že by policie po zadržení mobil žalobce pouze poškodila, aniž by z něj vyjmula paměťovou kartu. Ale i taková „nečinnost“ policie je možná, proto lze mít za prokázané, že žalobce byl zadržen při demonstraci.
25. Ohledně 2. etapy azylového příběhu žalobce jde o posouzení věrohodnosti tvrzení žalobce o zájmu policie o jeho osobu. Za primárně oslabující věrohodnost žalobce soud shodně se žalovaným považuje skutečnost, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu teprve poté, co zaniklo jeho pobytové oprávnění. Takové počínání cizince je však obecně nutné posuzovat v souvislosti s dalšími okolnostmi. Cizinec, který má na území ČR pobytové oprávnění dlouhodobějšího charakteru, nemá důvod vždy žádat o mezinárodní ochranu, neboť je mu pobytovým oprávněním poskytnuta faktická ochrana právě pobytovým oprávněním, které mu zajišťuje, že nebude povinen se vrátit do země původu. Bude tak záležet na posouzení dalších okolností, jako jsou intenzita tvrzené újmy a povaha povolení k pobytu. Čím intenzivnější azylově relevantní tvrzená újma, tím vyšší požadavek na nutnost požádat o mezinárodní ochranu krátce po vstupu na území, neboť u intenzivní obavy újmy pro případ návratu není objektivně dán důvod, aby ohrožený žadatel vyčkával, zda se jeho obava z návratu do země původu vyřeší jinak. Shodně krátká doba pobytového oprávnění cizince klade na žadatele zvýšený požadavek na včasné uplatnění žádosti o mezinárodní ochranu. Pokud žadateli dle jeho tvrzení v zemi původu hrozí např. smrt v důsledku zvláště státu, potom není objektivní důvod, aby vyčkával se žádostí o poskytnutí mezinárodní ochrany teprve poté, co mu zanikne jeho pobytové oprávnění. Shodně zde nebude takový důvod tehdy, pokud cizinec má pouze krátkodobé pobytové oprávnění.

26. Žalobce se sice na území ČR opakovaně zdržoval od roku 2015, ale na základě zaměstnanecké karty, tedy na základě pobytového oprávnění, u kterého neměl zajištěné jeho prodloužení. K tvrzenému střetu s běloruským režimem mělo dojít v roce 2020. Do ČR přicestoval koncem roku 2020 a do Běloruska se vrátil v roce 2021. Po zahájení války na Ukrajině v roce 2022 přicestoval znovu do ČR. V lednu 2024 přijel do Běloruska si vyřídit nový pas, kdy vzhledem k novému zákonu musel nahlásit, že má v ČR povolení k pobytu. Za 3 dny poté jej v místě bydliště měli v jeho nepřítomnosti navštívit muži v černém, kteří se prokázali průkazem. Na základě této události hned vycestoval zpět do ČR, kde 8. 4. 2024 požádal o azyl.
27. Pokud by tvrzený azylový příběh byl tvořen pouze událostmi z roku 2020, lze mít za to, že časový odstup podání žádosti o azyl od rozhodných událostí v roce 2020 je natolik značný, že je zpochybněna věrohodnost tvrzené újmy, zejména pokud do té doby nebyl žalobce nijak dále vyšetřován, a naopak mu bylo opakovaně umožněno vycestovat ze země původu. Žalobce však tvrdí, že k návštěvě policie došlo v lednu 2024 a to na základě jeho sdělení úřadům o pobytovém oprávnění v ČR. Soud zde nalézá určitou možnou příčinnou souvislost pro aktivaci represivních složek vůči žalobci v důsledku nahlášení pobytového oprávnění v ČR, jestliže prokázal, že v roce 2020 se účastnil demonstrací. Úvaha žalovaného o tom, že kdyby režim měl o žalobce zájem, nepustil by jej přes hranice, stejně jako další 2 cizince, kteří jeli se žalobcem v autobuse, dle soudu nemusí odpovídat poměrům v zemi. Zájem režimu o žalobce mohl být pouze aktivován, aniž by vedl k dalším úkonům za účelem potrestání žalobce. Nelze vyloučit, že žalobce měl být teprve předvolán k policii za účelem výslechu, aniž by byl ihned v systému veden jako osoba neoprávněná vycestovat. Soud nezná strukturu a efektivitu represivního systému v Bělorusku, správní spis neobsahuje podklady o tom, zda je možné předvolání k policii po 3,5 roku od účasti na demonstraci, případně zda takové předvolání je rovno zatčení, kdy represivní systém takovou osobu vždy předem označí jako osobu nepřátelskou režimu, aby ji zabránil vycestovat.
28. Optikou výše uvedené rovnice úměrnosti okamžiku uplatnění mezinárodní ochrany by měl žalobce o azyl požádat dříve. Zároveň jím tvrzená újma – zadržení v roce 2020 se v čase nadále snižovala. Pro azylový příběh je podstatné, zda tvrzená újma v čase skutečně gradovala návštěvou policie v roce 2024. Závěr žalovaného o nepravděpodobnosti stíhání žalobce za události v roce 2020 neodpovídají podkladu jeho rozhodnutí a to Informaci OAMP ze dne 23. 4. 2024, dle které běloruský režim nadále vyhledává osoby spojené s demonstracemi v roce 2020. Tvrzení žalobce o možné souvislosti s novým pravidlem o oznamování pobytů v cizině dává určitou vyšší relevanci žalobcem tvrzené „nové“ újmy, proto bez dalšího neobstojí závěr žalovaného o nevěrohodnosti tvrzené újmy, natož na základě úvahy žalovaného, že žalobce nebyl politicky aktivní.
29. Soud sice má také určité pochybnosti o věrohodnosti žalobce, ale žalovaný neshromáždil dostatečné podklady, které by vyloučily věrohodnost žalobce, naopak možnost stíhání za demonstrace v roce 2020 byla podklady prokázána, proto závěr žalovaného o nepřiznání mezinárodní ochrany z důvodu nevěrohodnosti žalobce neobstojí, proto soud napadené rozhodnutí zrušil dle § 78 odst. 1 s. ř. s. pro nezákonnost.
30. V novém řízení je žalovaný povinen přesvědčivěji prokázat nevěrohodnost žalobce shromážděním dalších podkladů, které by vyloučily možnost, že by žalobce mohl být v zemi původu stíhán na základě událostí z roku 2020. Případně je žalovaný povinen prokázat nevěrohodnost žalobce na základě dalších zjištěných okolností (např. podrobné časové osy vstupu žalobce do EU v roce 2024, uzavření nové pracovní smlouvy, zániku pobytového

oprávnění a podání žádosti o azyl). Pouze skutečnost, že žalobce od té doby opakovaně bez jakýchkoliv překážek vycestoval ze země původu a zároveň o mezinárodní ochranu nepožádal ihned, nýbrž teprve po zániku jeho pobytového oprávnění, na základě výše uvedených úvah soudu neobstojí jako důvod pro odepření udělení mezinárodní ochrany.

31. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce si měl ve věci úspěch, avšak náklady řízení mu nevznikly.

Poučení:

Proti rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud. Pokud svým významem kasační stížnost podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele, odmítne ji Nejvyšší správní soud pro nepřijatelnost (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Praze dne 18. 6. 2025

Mgr. Kamil Tojner, v. r.
soudce